

Sygn. akt I ACa 340/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Sławomir Jamróg (spr.)
Sędziowie:	SSA Jerzy Bess SSA Grzegorz Krężolek
Protokolant:	sekr.sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 22 września 2017 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa B. Z.

przeciwko A. S.

o ustalenie

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 9 grudnia 2016 r. sygn. akt I C 917/15

1. oddala apelację;

2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Jerzy Bess SSA Sławomir Jamróg SSA Grzegorz Krężolek

Sygn. akt I ACa 340/17

UZASADNIENIE

Powódka B. Z. domagała się ustalenia, że nie istnieje między nią, a pozwanym A. S. stosunek zobowiązaniowy mający swoją podstawę w poręczeniu wekslowym do umowy pożyczki zawartej w dniu 26 września 2001 r. pomiędzy pozwanym, a spółką PHU (...) s.c. z uwagi na niewydanie przedmiotu pożyczki przez pozwanego pożyczkobiorcy, a więc niewykonanie treści umowy. Uzasadniając żądanie wskazała, że w dniu 29 września 2001 r. została zawarta umowa pożyczki między pozwanym, a firmą (...) w kwocie 110.000zł. Zabezpieczeniem pożyczki był weksel podpisany przez powódkę (noszącą wówczas nazwisko K.) oraz K. K. (2). Pozwany nie wydał pożyczkobiorcy przedmiotu pożyczki, a jedynie dokonał na rzecz spółki płatności wynikającej z faktur czym wprowadził pożyczkobiorców w błąd, co do wykonania umowy. Wskazała, że weksel został sporządzony nieprawidłowo i budzi wątpliwości co do

autentyczności. Nadto wskazał, że o fakcie, iż pozwany nie wypłacił kwoty pożyczki, a także że pożyczkobiorcą nie był były mąż powódki K. K. (3) powódka powzięła informację dopiero w dniu 14 października 2014 r. i wtedy też złożyła oświadczenie woli o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu. Dalej powódka wywodziła, że skoro nie zostało spełnione świadczenie główne, to brak jest podstaw do istnienia stosunku prawnego z weksla. Pozwany wystąpił jednak przeciwko powódce o zapłatę, a jego żądanie w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Nowym Sączu sygn. I C 404/05 zostało uwzględnione. Powódka wskazała też, że pozwany przyznał, iż nigdy nie zamierzał udzielić pożyczki M. P. (1) i D. K., lecz K. K. (2), co wskazuje dodatkowo na to, iż umowa pożyczki była pozorna, a zatem weksel jest nieważny. Prowadzenie egzekucji bez tytułu wykonawczego, uniemożliwienie powódce zaskarżenia klauzuli wykonalności, a także umorzenie postępowania egzekucyjnego z mocy prawa.

Pozwany A. S. wniósł o oddalenie powództwa, zaprzeczając twierdzeniom powódki. Wskazał, że sprawa zobowiązania wekslowego była przedmiotem merytorycznego rozpoznania w sprawie I C 404/05 w obu instancjach a Sąd Najwyższy odmówił w tamtej sprawie przyjęcia skargi kasacyjnej powódki do rozpoznania. Pozwany zarzucił, że powódka podejmuje szereg działań mających utrudnić wyegzekwowanie jego należności wynikającej z wyroku wydanego w sprawie I C 404/05.

Wyrokiem z dnia grudnia 2016r. sygn. akt I C 917/15 I Sąd Okręgowy w Nowym Sączu oddalił powództwo (pkt I), zasądził od powódki na rzecz pozwanego A. S. kwotę 3617,00 zł (tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II) a kosztami postępowania dowodowego obciążył Skarb Państwa (pkt III).

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowił następujący stan faktyczny:

A. S. był udziałowcem spółki z o. o. (...), którą założył z K. K. (2), byłym mężem powódki. Do spółki tej dołączył J. R., któremu w dniu 17 września 2002 r. A. S. zbył część udziałów. Jeszcze przed rozpoczęciem wspólnej działalności na prośbę K. K. (2) w dniu 26 września 2001 r. A. S. zawarł umowę pożyczki z firmą (...) s.c. – D. K., M. P. (1) z siedzibą w C.. Pożyczka opiewała na kwotę 110.000 zł, którą wspólnicy zobowiązali się zwrócić do dnia 15 listopada 2001 r. z odsetkami. Zgodnie z punktem 5 umowy spłata pożyczki z odsetkami miała nastąpić poprzez wykup weksla. Wykup ten miał zostać dokonany przelewem na rachunek w (...) Banku SA Oddział w K.. Jako zabezpieczenie spłaty pożyczki pożyczkobiorcy w punkcie 3 umowy zobowiązali się wystawić weksel własny na zlecenie i bez protestu z terminem w wykupu przypadającym w dniu spłaty wraz z awalem złożonym na wekslu przez B. K.. Punkt 6 umowy stanowił, że po dokonaniu spłaty pożyczki wskazanym przelewem weksel miał zostać zwrócony pożyczkobiorcy na jego żądanie. W dniu zawarcia umowy D. K. i M. P. (2) wystawili na zabezpieczenie spłaty pożyczki na rzecz A. S. weksel własny. Zapłata z weksla została zabezpieczona poręczeniem wekslowym co do całości sumy wekslowej przez B. Z. i K. K. (2).

Kwota wynikająca z weksla nie została zapłacona ani przez wystawców, ani przez poręczycieli w terminie określonym w wekslu. Po dacie zawarcia umowy wystawca weksla M. P. (1) oraz poręczyciel K. K. (2) w ramach prowadzonych przez siebie przedsięwzięć gospodarczych dokonywali różnych operacji finansowych. W dniu 29 stycznia 2003 r. M. P. (1) wraz ze swą pracownicą A. J. przekazał J. R. kwotę 48.000 zł. W dniu 5 lutego 2003 r. A. J. przekazała J. S. kwotę 40.000 zł, a w dniu 15 marca 2003 r. kwotę 20.000 zł, które J. S. następnie przekazała J. R.. Na poświadczeniu odbioru tej ostatniej kwoty sprecyzowano, że jest ona odbierana w imieniu A. S.. Nie wskazano jednak osoby uiszczającej tę kwotę, ani tytułu z jakiego ją zapłacono. Ponadto w dniu 2 czerwca 2003 r. B. Z. przekazała A. S. kwotę 10.000 zł wpisując na blankiecie przelewu „należności”.

W dniu 17 stycznia 2005 r. do Prokuratury Rejonowej wK. (...) wpłynęło zawiadomienie K. K. (2) o popełnieniu przez A. S. przestępstwa oszustwa (art. 286 kk). Zawiadamiający podał, że A. S. próbuje wyłudzić od niego kwotę 121.000 zł w związku z udzieloną firmie (...) s.c. pożyczką, której K. K. (2) był żyrantem. Nadto wskazał, że A. S. wyłudził od niego kwotę 88.000 zł z kasy wspólnej firmy (...) sp. z o.o. Wszczęte na podstawie powyższego zawiadomienia śledztwo postanowieniem z dnia 29 lipca 2005 r. zostało umorzone z uwagi na brak znamion czynu zabronionego. Po rozpoznaniu zażalenia na to postanowienie postanowieniem z dnia 1 marca 2006 r. Sąd utrzymał zaskarżone postanowienie w mocy.

W dniu 7 października 2004 r. A. S. wniósł przeciwko D. K., M. P. (1), K. K. (2) i B. K. (później Z.) pozew o zapłatę 121.000 zł. Zażądał wydania nakazu w postępowaniu nakazowym, a w uzasadnieniu wskazał na wystawiony przez pozwanych weksel. W dniu 28 października 2004 r. Sąd Okręgowy w Nowym Sączu wydał weksel zgodnie z żądaniem pozwu. Zarzuty od nakazu złożyli B. K. i K. K. (2). Zarzuty tego ostatniego zostały prawomocnie odrzucone. B. K. kwestionując nakaz wykazywała, że pożyczka została spłacona. Powołała się przy tym na dokonane przez pożyczkobiorcę wpłaty na rzecz A. S. do rąk jego pracownicy, bądź na rzecz J. R.. Wskazała także na dokonaną przez siebie w dniu 2 czerwca 2003 r. na rzecz A. S. wpłatę gotówkową na jego konto bankowe 10.000 zł. Wyrokiem z dnia 26 listopada 2007 r. Sąd po rozpoznaniu zarzutów utrzymał zaskarżony nakaz w mocy. Uznając powództwo za zasadne Sąd wskazał na samodzielność i abstrakcyjność zobowiązania wynikającego z poręczenia wekslowego wskazując, iż wadliwość stosunku zobowiązaniowego między poręczycielem i dłużnikiem nie ma wpływu na ważność poręczenia, co oznacza, że awalista nie może podnieść względem poręczyciela wszystkich zarzutów, które mu przysługują. W uzasadnieniu Sąd wówczas wskazał, że o zarzutach przysługujących poręczycielowi rozstrzyga art. 17 prawa wekslowego, który w istotny sposób ogranicza ich zakres. Sąd stwierdził wówczas, że pozwana nie zaprzeczyła ani ważności wystawionego weksla, ani wysokości zobowiązania wekslowego. Sąd uznał, iż brak dowodów by wskazywane przez pozwaną kwoty uznać za spłatę należności wynikającej z umowy pożyczki, bowiem brak jest po temu dowodów. Dłużnicy główni zobowiązani byli do spłaty długu przelewem, a jeżeli odstąpili od umówionej formy powinni zabezpieczyć dowodowo fakt zapłaty. B. Z. wniosła apelację od wyroku z dnia 27 listopada 2007 r. Wyrokiem z dnia 12 czerwca 2008 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie zmienił wyrok Sądu Okręgowego z dnia 27 listopada 2007 r. w części dotyczącej kwoty 10.000 zł oddalając apelację w pozostałym zakresie. Sąd II Instancji co do zasady zgodził się z oceną prawną zaskarżonego wyroku. Przyjął jednak, odmiennie niż Sąd I Instancji, że wskazywana przez B. Z. kwota 10.000 zł była częściową spłatą pożyczki. W tej części zmieniając zaskarżony wyrok oddalił powództwo. Powódka złożyła skargę kasacyjną od powyższego wyroku. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 19 maja 2009 r. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Na podstawie wyroku wydanego w sprawie I C 404/05 A. S. wszczął postępowanie egzekucyjne przeciwko B. Z. kierując egzekucję do jej nieruchomości. B. Z. składała skargi na czynności Komornika w tej sprawie. Postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2008 r. Sąd Rejonowy w C. odrzucił skargę na opis o oszacowanie nieruchomości.

W dniu 11 stycznia 2011 r. powódka wniosła przeciwko A. S. pozew o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego co do części roszczenia wraz z wnioskiem o zabezpieczenie. W uzasadnieniu pozwu wskazała, że w ramach postępowania egzekucyjnego wpłaciła już na rzecz pozwanego kwotę 40.000 zł, zaś część odsetek ustawowych w kwocie 92.504,82 zł uległo przedawnieniu. W uzupełnieniu pozwu wskazała, że uiściła na rzecz A. S. kwotę 34.689,34 zł, która została zaliczona na odsetki, a ponieważ są one przedawnione, jest to świadczenie nienależne, które dłużniczka potrąciła z kwotą roszczenia głównego 111.000 zł. Postanowieniem z dnia 25 stycznia 2011 r. Sąd Okręgowy w Częstochowie zawiesił prowadzone z wniosku A. S. przeciwko B. Z. pod sygn. KM 826/07 postępowanie egzekucyjne. Wyrokiem z dnia 20 lipca 2011 r. ten sam Sąd oddalił powództwo. Wskazał, że w drodze powództwa opozycyjnego nie można podważać prawomocnego rozstrzygnięcia, a twierdzenia powódki dotyczące nieotrzymania przez nią wezwania do zapłaty weksla nie mają w sprawie znaczenia. Apelacja powódki od tego orzeczenia została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 lutego 2012 r.

Postępowanie egzekucyjne przeciwko B. Z. zostało podjęte, a w dniu 29 maja 2014 r. Komornik dokonał opisu i oszacowania.

W dniu 23 marca 2016 r. B. Z. złożyła do Sądu Apelacyjnego w Krakowie wniosek o stwierdzenie nieistnienia wyroku tego Sądu wydanego w sprawie I ACa 380/08, podjęcie tego postępowania oraz wydanie wyroku w sprawie apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu w sprawie I C 404/05. Wniosła o uchylenie wyroku I Instancji i oddalenie powództwa. W uzasadnieniu wniosku podniosła zarzuty co do rzetelności weksla, a także podniosła nieistnienie wyroku Sądu II Instancji. Postanowieniem z dnia 20 czerwca 2016 r. Sąd Apelacyjny odrzucił wniosek jako niedopuszczalny. Wskazał, że wskazanych przez B. Z. nieprawidłowości nie dopatrzył się Sąd Najwyższy, a zarzuty takie musiałby wziąć pod uwagę z urzędu. Na postanowienie to powódka złożyła zażalenie, które zostało odrzucone

postanowieniem z dnia 22 lipca 2016 r. W 2013 r. B. Z. wystąpiła także do Sądu Okręgowego w Częstochowie z pozwem przeciwko M. P. (1) i D. K. o zapłatę. Sprawa ta toczy się pod sygn. I C 119/13.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt spraw sygn. I C 404/05 i I C 12/11 i wskazał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie albowiem powódka nie wykazała na czym miały polegać jej interes prawny w żądanym ustaleniu. Sąd Okręgowy uznał, że nie może poszukiwać tego interesu za powódkę, podobnie jak nie może poszukiwać faktów mogących być podstawą uwzględnienia powództwa. Kwestia łączącego strony skutecznie stosunku obligacyjnego wynikającego z zobowiązania wekslowego została już prawomocnie przesądzona w sprawie I C 404/05. Istnieje powaga rzeczy osądzonej w rozumieniu art. 365 k.p.c., który to przepis normuje kwestię prawomocności materialnej w jej aspekcie pozytywnym. Zgodnie z tym przepisem orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej. Inne sądy, organy państwowe oraz organy administracji publicznej, rozstrzygające w sprawach innych niż karne, są związane prejudycjalnie tym rozstrzygnięciem i nie mogą dokonać odmiennej oceny prawnej roszczenia niż zawarta w prejudykacie, ale także nie mogą dokonać odmiennych ustaleń faktycznych. Skoro więc Sąd w sprawie I C 404/05 uznał, że strony łączy stosunek obligacyjny oparty na odpowiedzialności wekslowej i uznał określone fakty za udowodnione, to w obecnej sprawie nie można przyjąć innych ustaleń faktycznych ani innej oceny prawnej. Zarówno kwestia istnienia stosunku zobowiązaniowego (wekslowego) nie może być przedmiotem badania z uwagi na omówioną wyżej powagę rzeczy osądzonej. Dotyczy to także wadliwości weksla, jego przerabiania i „dostosowywania” czy nieważności umowy. To samo dotyczy deklaracji wekslowej. Część zarzutów dotyczy wykonalności tytułu stanowiącego podstawę egzekucji. Zarzuty te mogły być badane w procesie o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego. Także i takie powództwo powódki zostało prawomocnie oddalone, tu także mają zastosowanie poczynione powyżej uwagi dotyczące stosowania art. 365 k.p.c. Przesądzony został także zarzut nieistnienia tytułu stanowiącego podstawę egzekucji w postanowieniu Sądu Apelacyjnego z dnia 20 czerwca 2016 r. (k. 414 akt I C 404/05). Zdaniem Sądu Okręgowego powyższe powodowało, że powództwo o ustalenie należało oddalić. Konsekwencją takiego rozstrzygnięcia co do zasady było obciążenie przegranej powódki poniesionymi przez pozwanego kosztami zastępstwa procesowego zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Apelację od tego wyroku wniosła powódka zaskarżając orzeczenie w całości, zarzucając: nieważność postępowania z uwagi na wadliwy skład, nierozpoznanie istoty sprawy, naruszenie prawa procesowego tj. art. 189 k.p.c. w związku z art. 45 ust. 1 i art. 8 ust. 2 Konstytucji RP a także art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez niewłaściwą wykładnię i przyjęcie, że powód nie posiada interesu prawnego w wytoczeniu przedmiotowego powództwa z uwagi na brak bezpośredniego związku między ewentualną treścią rozstrzygnięcia zapadłego na gruncie niniejszej sprawy a prowadzonym przeciwko niemu postępowaniem egzekucyjnym. Zdaniem powódki rozstrzygnięcie będzie stanowiło tego rodzaju zdarzenie, na skutek którego zobowiązanie wygaśnie i nie będzie mogło być egzekwowane. Oddalenie zaś powództwa pozbawiło ją prawa do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy przez niezawisły Sąd.

Nadto zarzuciła:

- naruszenie prawa procesowego art. 365 § 1 k.p.c. poprzez błędne stwierdzenie, że sąd pozostaje związanymi ustaleniami faktycznymi stwierdzonymi w wyroku Sądu (sygn. akt: IC 404/05),
- naruszenie prawa procesowego art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego i nierozważenie tego materiału w sposób wszechstronny jak też poprzez uznanie braku możliwości zbadania twierdzeń pozwu,
- art. 213 k.p.c. w zw. z art. 229 k.p.c. poprzez przemilczenie uznania roszczenia.

Powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości ewentualnie o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania a także o zasądzenie kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym w tym kosztów zastępstwa

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Ogólnikowy zarzut dowolności oceny materiału dowodowego nie wskazuje nawet jakich ustaleń zarzut ten ma dotyczyć. Ustalenia w niniejszej sprawie dotyczą w zasadzie jedynie przebiegu postępowań , treści orzeczeń i ustaleń tam zawartych . Jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy pozostały materiał dowodowy był bezprzedmiotowy dla rozstrzygnięcia, skoro miał on dotyczyć okoliczności, których ustalenie byłoby sprzeczne z osądzoną w sprawach I C 404/05 i I C 12/11 kwestią odpowiedzialności wekslowej powódki. Co więcej, ustalenia faktyczne stojące u podstaw zaskarżonego orzeczenia dotyczyły okoliczności w istocie bezspornych a polemika podjęta przez strony wiązała się jedynie z oceną konsekwencji prawnych wcześniej wydanych rozstrzygnięć podjętych z udziałem stron. Trzeba bowiem zwrócić uwagę , że na podstawie art. 365§1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wydane w sprawie I C 404/05, nakładające na powódkę obowiązek zapłaty na rzecz pozwanego sumę wekslową wiąże zarówno strony tamtego postępowania tj. B. Z. i A. S. jak i Sąd rozpoznający niniejszą sprawę. Norma ta wyraża tzw. pozytywny aspekt prawomocności materialnej. W rezultacie uprawomocnienia się orzeczenia nikt nie może kwestionować treści tego rozstrzygnięcia, które przesądza ważność i skuteczność poręczenia wekslowego. Przede wszystkim zaś nie mogą kwestionować tego strony, które wiąże powaga rzeczy osądzonej na podstawie art. 366k.p.c. Istotna kwestia prawna, która była już przedmiotem rozstrzygnięcia w innej sprawie, która ma znaczenie w kolejnej sprawie rozpoznawanej przez Sąd, kształtuje się tak, jak przyjęto w prawomocnym wcześniejszym wyroku. W późniejszej sprawie kwestia ta nie może być już w ogóle badana (porównaj między innymi wyroki: z dnia 8 stycznia 2002 r. I CKN 730/99 Legalis nr 141220 , z dnia 12 lipca 2002 r. V CKN 1110/00 Legalis nr 60355, z dnia 19 października 2012 r. V CSK 485/11 Legalis nr 561320 i z dnia 6 marca 2014 r., V CSK 203/13, MoP 2015 nr 2, str. 83.) chyba , że ujawnią się nowe okoliczności.

Zasada więc odpowiedzialności B. Z. wynikająca z poręczenia wekslowego jest przesądzona w prawomocnym wyroku utrzymującym nakaz zapłaty z dnia 28 października 2004r. w mocy co do kwoty 111000 zł z odsetkami. Uwzględnienie roszczenia przesądza więc podstawy poręczenia weksla co wiąże powódkę i uchyla interes prawny oparty na art. 189 k.p.c. w ustaleniu nieistnienia stosunku zobowiązaniowego mającego swoją podstawę w poręczeniu wekslowym w oparciu o powołanie okoliczności mające wskazywać , że zobowiązanie miałyby być nieważne od samego początku i mające wskazywać , że roszczenie wekslowe względem awalisty nie powstało lub nie było skuteczne. Istotne jest , że przesądzono między stronami obowiązek zapłaty awalisty a ten nie mógł istnieć bez powstania stosunku opartego na poręczeniu wekslowym. Bezprzedmiotowe jest badanie kwestii mającej charakter prejudycjalny dla uwzględnienia żądania , w konsekwencji bezprzedmiotowe jest więc kolejne postępowanie dowodowe, jak również dokonywanie ponownie samodzielnych ocen prawnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 2016 r. sygn. V CNP 55/15 Legalis nr 1508342) .

Jedną z przesłanek badanych przy rozważaniu celowości wykorzystania powództwo ustalenie jest znaczenie, jakie wyrok ustalający wywarłby na sytuację prawną powoda. Z faktu wydania wyroku zasądającego świadczenie w oparciu o poręczenie wekslowe wypływa ustalenie ważności zobowiązania albowiem żadna ze stron tamtego postępowania nie może zakwestionować skutków materialnoprawnych wydania, wiążącego obie strony wyroku (nakazu zapłaty) stwierdzającego powstanie roszczenia. Nawet gdyby okoliczność błędu co do udzielenie pożyczki była istotna dla istnienia odpowiedzialności poręczyciela wekslowego to ewentualne uwzględnienie powództwa musiałaby godzić w podstawy zasądzenia świadczenia na rzecz remitenta. Ewentualne uwzględnienie powództwa o ustalenie w tej sprawie nie zniweczyłoby istnienia tytułu egzekucyjnego. Jeżeli powódka kwestionuje prawidłowość tego wyroku to mogła to uczynić w ramach środków odwoławczych w tamtej sprawie .

W tym przypadku moc wiążąca dotyczy wyroku uwzględniającego powództwo o zapłatę w oparciu o ważne poręczenie wekslowe , które wiąże powódkę jako stroną postępowania. Niezrozumiały jest zarzut apelującej kwestionujący ogłoszenie wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 12 czerwca 2008r. sygn.. akt I ACa 380/08 (a w konsekwencji brak prawomocności obowiązku zapłaty), w sytuacji gdy Przewodniczący i protokolant potwierdził podpisem fakt

ogłoszenia wyroku w dniu 12 czerwca 2008r. Protokół zaś mógł mieć formę skróconą skoro potwierdzenie ogłoszenia dokonano na przedłużeniu protokołu rozprawy zawierającym wszystkie konieczne elementy z art. 158§1 i 2 k.p.c. w ówczesnym brzmieniu. Ponadto Sąd Najwyższy nie odrzucił skargi kasacyjnej a odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania w sprawie III CSK 37/09 , co wskazuje na przejście pozytywnie testu istnienia wyroku, na co zwracał też uwagę Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 lipca 2017r. sygn. akt III Cz 25/17.

Oczywiście powyższe dotyczy okoliczności istniejących w chwili wyrokowania w sprawie o zapłatę. Jeżeli okoliczności obiektywnie istniały ale nie było możliwe ich dowodzenie wobec braku świadomości ich istnienia a po jego wydaniu ujawniły się nowe fakty lub stały się znane dowody mające podważyć prawidłowość jego wydania, to właściwym środkiem dla wzruszenia wyroku była skarga o wznowienie. Nieskorzystanie z tych możliwości nie otwiera interesu prawnego dla zakwestionowania podstaw wydania wyroku zasądającego zapłatę. Powódka miała możliwość podniesienia zarzutów w procesie o zapłatę w tym także zarzuty subiektywne na co wskazywał tutaj Sąd w uzasadnieniu wyroku z dnia 12 czerwca 2008r. a więc konstytucyjne prawo powódki do Sądu zostało zagwarantowane. Nota bene jeżeli kwestia wydania pożyczki miałyby być okolicznością istotną dla ważności i skuteczności odpowiedzialności wekslowej, to już wówczas istniała potrzeba wdania się w spór w tym zakresie, skoro powódka zeznawała (k- 261 akt I C 404/05), że nie miała wiedzy ażeby mąż faktycznie pożyczał jakieś pieniądze i jak twierdzi w apelacji nie istniały przelewy świadczące o wydaniu przedmiotu pożyczki. Już wówczas więc nie mogła mieć źródła przekonania o wydaniu przedmiotu tej pożyczki. Obowiązkiem powódki było na podstawie art. 493§1 k.p.c. złożyć zarzuty przeciwko żądaniu pozwu, a także podnieść wszystkie okoliczności faktyczne i dowody na ich potwierdzenie.

Nieuchylony wyrok wiąże strony w tym powódkę co do tego co było podstawą rozstrzygnięcia w chwili zamknięcia rozprawy a więc wiąże co do prawidłowości poręczenia weksla i wynikającej z tego poręczenia odpowiedzialności awalisty. Także wiąże powódkę wyrok z dnia 20 lipca 2011 sygn. akt I C 12/11, którego skutki oznaczają dalsze istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem i oznaczają, że nie wygasł na tamtą chwilę obowiązek zapłaty ani też nie doszło do przedawnienia tego obowiązku .

Materialnoprawne skutki obu powołanych orzeczeń mogą być oczywiście później podważone na podstawie okoliczności , które zaszły po dacie zamknięcia rozprawy.

Tu jednak Sąd Apelacyjny zauważa, że przeciwko interesowi prawnemu o jakim mowa w art. 189 k.p.c. przemawia także brak uzyskania odpowiedniej jasności sytuacji prawnej w drodze powództwa o ustalenie i możliwość uzyskania pełniejszej ochrony praw powoda w drodze innego powództwa (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z z dnia 30 listopada 2005 r. III CK 277/05, Lex nr 346213; z dnia 29 marca 2012 r., I CSK 325/11, Lex nr 1171285; czy z dnia 5 września 2012 r., IV CSK 589/11, Lex nr 1232242). Sąd Apelacyjny nie kwestionuje, że istnieje interes prawny w ustaleniu nieistnienia stosunku prawnego jeżeli wynikają z niego dalsze skutki, które nie zostały przesądzone we wcześniejszych sprawach. Interes prawny jest bowiem pojmowany szeroko, jako potrzeba wprowadzenia pewności co do istnienia określonego stosunku prawnego lub prawa, w celu zapewnienia powodowi pełnej ochrony prawnej w zakresie wszystkich możliwych skutków prawnych, jakie występują obecnie oraz jakie obiektywnie rzecz biorąc mogą wystąpić w przyszłości, jako następstwa spornego stosunku prawnego lub prawa. Ocena istnienia interesu prawnego wymaga jednak uwzględnienia znaczenia, jakie ewentualny wyrok, ustalający wywarłby na sytuację prawną powoda obecnie i w przyszłości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2015 r. Sygn. akt V CSK 640/14 R..Pr. 2016 nr 1, str. 214). Jeżeli więc w niniejszym postępowaniu istniałaby możliwość stanowczego zakończenia tym wyrokiem sporu obecnie występującego na tle skuteczności uchylenia się od skutków oświadczenia woli jak i sporów, które mogą z kwestionowanego stosunku prawnego wynikającego z poręczenia wekslowego wystąpić w przyszłości, to powódka posiadałaby interes w ustaleniu.

Podkreślić jednak należy, że doszło do wydania tytułu wykonawczego i wyrok ustalający nie rozstrzygnie definitywnie sporu pomiędzy stronami a przede wszystkim nie będzie stanowił podstawy do umorzenia egzekucji. Powódka wskazuje w apelacji (k-253), że taki wyrok powstrzyma pozwanego od próby egzekwowania nieistniejącego roszczenia. Roszczenie to jednak stwierdza tytuł wykonawczy , który nie został uchylony ani nie został pozbawiony wykonalności i nadal będzie uprawniał do egzekucji. Sama treść apelacji wskazuje, że postępowanie egzekucyjne nadal się toczy

(k-259) a fakt wydania tytułu wykonawczego potwierdza odpowiednia wzmianka na oryginale tytułu egzekucyjnego (k-306 akt I C 404/05). Jeżeli powódka powołuje się na okoliczności, które zaszły po zamknięciu rozprawy w sprawie o zapłatę, ewentualnie na zarzuty, które były niedopuszczalne w postępowaniu nakazowym to powinna wystąpić o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego na podstawie art. 840§1 pkt 2 k.p.c. Wyrok ustalający nie pozbawi wykonalności tytułu i nie tworzy żadnych dodatkowych przesłanek dla pozbawienia tego tytułu wykonalności. Uwzględnienie powództwa nie uchyli więc niepewności co do odpowiedzialności powódki względem pozwanego i nie uchyli wykonania już wydanego tytułu. Wydany wcześniej wyrok przesądza odpowiedzialność o jakiej mowa w art. 32 prawa wekslowego a te właśnie próbuje zakwestionować powódka w niniejszej sprawie. Poza obowiązkiem zapłaty sumy wekslowej stwierdzonym istniejącym tytułem wykonawczym nie istnieją żadne inne skutki dla pozwanej wynikające z poręczenia wekslowego. Wyrok ustalający nie uchyli więc podstaw nałożenia przymusowego wykonania obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym. Nie zniweczy on także skutków nadania wyrokowi klauzuli wykonalności. Także ustalenie nieistnienia stosunku poręczenia wekslowego nie przesądzi sytuacji innych osób (powódka prowadzi zresztą osobną sprawę I C 119/13), stąd brak jest interesu prawnego dla wskazanego ustalenia o jakim mowa w art. 189 k.p.c.

Interes prawny należy do przesłanek merytorycznych. Jeżeli więc Sąd Okręgowy uznał z urzędu potrzebę zbadania akt I C 404/06 dla oceny istnienia tego interesu to po pierwsze leży to w gestii dyskrecyjnej władzy sędziego, po drugie nie mogło mieć istotnego wpływu na orzeczenie, skoro interes ten nawet nie wynikał z twierdzeń powódki. Stwierdzenie braku tego interesu musiało skutkować oddaleniem powództwa. Było to więc w tym przypadku odniesienie się do przedmiotu sprawy. Sąd Okręgowy zbadał materialnoprawną podstawę żądania w kontekście art. 189 k.p.c. i zarzut nierozpoznania istoty sprawy nie mógł zostać uwzględniony. Nie jest zasadne stanowisko powódki, że Sąd uznawał niedopuszczalność rozpoznania sprawy skoro oddalił powództwo a nie odrzucił pozwu.

Teza powódki zawarta w apelacji o uznaniu powództwa przez stronę pozwaną jest zupełnie oderwana od stanowiska A. S. wyrażonego w odpowiedzi na pozew (k41), w której żądano oddalenia powództwa. Kwestia delegacji SSR Piotra Borkowskiego z dnia 31 marca 2016r. nr (...) -169/16 przez Ministra Sprawiedliwości do orzekania w Sądzie Okręgowym w Nowym Sączu z prawem przewodniczenia jest objętą notoryjnościami urzędową, szczególnie że orzeczenia wydane z udziałem tego sędziego był już wcześniej poddane pod osąd tut. Sądu np. w sprawach I Aca 1103/16, I Aca 1697/16, rozstrzyganych także z udziałem członków obecnego składu Sądu Apelacyjnego. Wiedzę o podstawach delegacji powódka mogła sama uzyskać w Sądzie Okręgowym w Nowym Sączu. Informacja o tym, że SSR del. Piotr Borkowski znajduje się w wykazie sędziów tego Sądu (tak samo zresztą jak SSR Dominik Skoczeń) zawarta jest ponadto w (...) Sądu Okręgowego w Nowym Sączu, stąd potrzeba badania aktów delegacji na rozprawie nie istniała.

Także prawidłowe było rozstrzygnięcie o kosztach procesu oparte na art. 98§1 i 3 k.p.c. skoro powództwo oddalono. Zasadą bowiem jest odpowiedzialność za wynik sprawy a ten był niekorzystny dla powódki. Wobec powyższego apelację oddalono jako niezasadną na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach za postępowanie apelacyjne orzeczono na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391§1 k.p.c. oraz przy uwzględnieniu §2pkt 6 i §10 ust.1 pkt 2 oraz § 15 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015r. poz. 1800 ze zm. Dz.U. z 2016r. poz. 1668). Nie istnieją żadne szczególne okoliczności uzasadniające odstąpienie od zasady odpowiedzialności za wynik postępowania odwoławczego. Powódka miała świadomość zarówno wcześniej wydanych rozstrzygnięć a przede wszystkim motywów jakimi kierował się Sąd zawartymi w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Jeżeli zdecydowała się na wniesienie środka odwoławczego to ponosi ryzyko finansowe z tym związane.

SSA Jerzy Bess SSA Sławomir Jamróg SSA Grzegorz Krężolek